

Pagrindinė pratybų sąsiuvinio paskirtis – palengvinti mokymą ir mokymąsi

Mokinys, naudodamasis istorijos pratybų sąsiuvinio 8 klasei,

- greičiau ir lengviau išmoks vadovėlio mokomąją medžiagą,
- susikurs puikius kartojimo užrašus,
- mokysis mokytis – planuos veiklą ir fiksuos savo daromą pažangą.

Pratybų sąsiuvinyje yra papildomų rašytinių ir ikonografinių šaltinių, kuriais remiantis susiformuoja išsamesnis vaizdinys nagrinėjama tema, geriau įsimenama svarbiausia informacija.

Užduotys pateikiamos nuosekliai, todėl mokiniui lengviau planuoti savo veiklą. Nemažai užduočių yra su nuorodomis, kaip atlikti užduotį, kai kur net pateikiama pa-

vyzdžių. Tai ugdo mokinių gebėjimą mokytis.

Kiekvienos temos pabaigoje yra įsivertinimo lentelė, todėl mokinys pats fiksuoja savo pasiekimus. Be to, pratybų sąsiuvinį per pamokas galima naudoti kaip aktyvaus klausymo ar skaitymo įrankį, nes daugumą užduočių reikia atlikti mokantis ir tik dalis jų skiriama temai apibendrinti, žinioms įtvirtinti.

Naudodamasis pratybų sąsiuvinio mokiny dirba per visą pamoką – įvairias užduotis atlikti ir įsivertinimo lentelę užpildyti tinka tiek įvadinėje, tiek dėstymo, tiek ir pamokos rezultatų apibendrinimo dalyje.

Jei mokiniai turi pratybų sąsiuvinį, tai mokytojui nebereikia brėžti laiko juostų ar lentelių, schemų lentoje. Daug jų pateikiama

pratybų sąsiuvinyje, o mokinys turi tik užpildyti. Taip sutaupoma pamokos laiko ir mokiniai ilgiau dirba savarankiškai. Pratybų sąsiuvinio užduotys ir įsivertinimo lentelės tinka ir savarankiškiems darbams, todėl mokytojui nebėra būtina jas tikrinti. Tai padeda ugdyti mokinių savarankiškumą ir atsakomybę už mokymąsi. Naudojant pratybų sąsiuvinį kiekvienoje istorijos pamokoje, ilgainiui galima sukurti tokią mokymosi aplinką, kad mokytojas yra tik konsultantas ir padėjėjas mokiniams, kryptingai planuojantiems mokymąsi, ieškantiems atradimų, užsiimantiems kūryba, rodantiems iniciatyvą.

Juratė Litvinaitė

Pratybų sąsiuvinyje – kūrybinės užduotys ir praktiniai darbai

Fizikos pratybų sąsiuvinis 7 klasei skiriamas darbu ir pamokose, ir namie. Šis pratybų sąsiuvinis yra kitoks – kiekviename skyrelyje paskirta vietos atsakymams į vadovėlyje pateikiamus klausimus. Čia yra perkelti reikiami vadovėlio paveikslėliai, parengtos schemos, lentelės. Mokiniui tereikia užpildyti jas.

Pratybų sąsiuvinyje gausu kūrybinių ir nesunkiai atliekamų praktinių darbų.

Kiekvienos temos pabaigoje pateikiamas internetinių puslapių adresų sąrašas „Fizika

virtualiai“. Naršydamas internete nurodytais adresais, mokinys labiau įsigilins į nagrinjamą temą ir geriau ją suprast.

Daug dėmesio skiriama mokymo ir mokymosi procesui vertinti ir pasiekimams įsivertinti. Visos užduotys (ir pratybų sąsiuvinio, ir vadovėlio) yra pažymėtos tam tikrais žymenimis, kurių reikšmės tokios:

- – ar žinai ir supranti temą,
- ▼ – ar moki spręsti problemą,
- – ar gali atlikti kūrybinę užduotį.

Atlikęs visas skyrelio užduotis, mokinys suskaičiuoja, kiek kokių užduočių atliko, ir surašo skaičius įsivertinimo lentelėje. Su mokytoju aptaria įsivertinimo rezultatus.

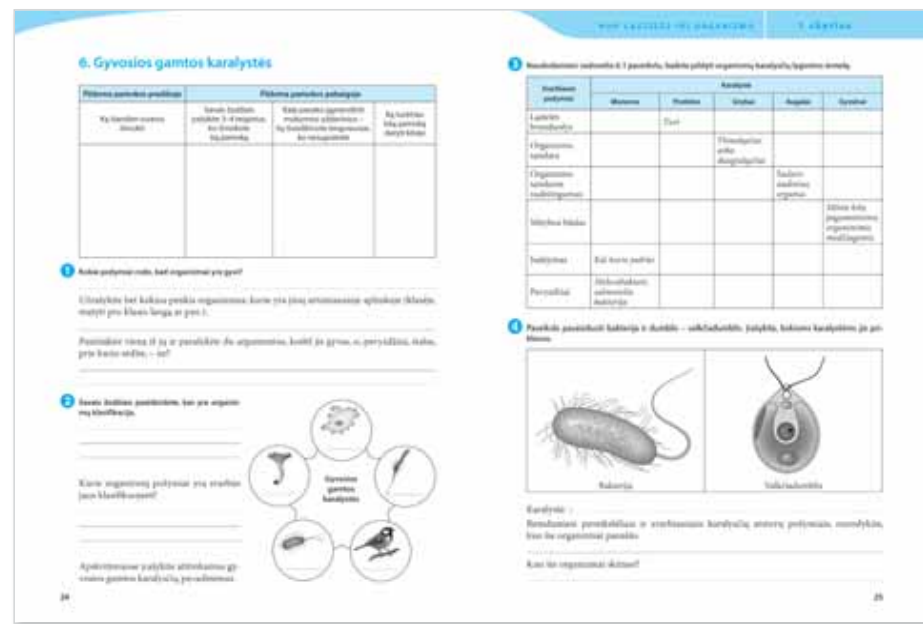
*Loreta Gražienė,
Rigonda Skorulskienė*

Biologijos pratybos 7 klasei keičia užrašų sąsiuvinį!

Viskas, ko reikia mokinio darbu pamokoje ir namie, yra viename pratybų sąsiuvinyje.

- Kiekvienos temos pradžioje pateikiama lentelė. Pirmiausia mokinys joje parašo išsiskeltus mokymosi uždavinius, o baigęs nagrinėti temą įsivertina savo pasiekimus.
- Į sąsiuvinį perkeltos išplėtos vadovėlyje pateikiamos užduotys ir praktiniai darbai.
- Paskirta vietos užrašams.
- Pratybų sąsiuvinio gale pateikiama gamtamokslinės informacijos šaltinių žymėjimo lentelė.

*Juratė Mikulevičiūtė,
Margarita Purlienė*

apie seriją

„Šoktono“ Nr. 11 PRIEDAS

Kviečiame tyrinėti, atrasti, pažinti ir kurti drauge su „Šok“ vadovėliais!

Pratybų sąsiuvinis – naudinga vadovėlio komplekto dalis

Pratybų sąsiuviniai kaip mokomoji priemonė Lietuvoje naudojami maždaug dvidešimt metų. Dabar jie vertinami nevienodai: yra ir šalininkų, ir priešininkų. Atsižvelgdami į abiejų šalių patirtį, pastabas, siūlymus ir profesionalius patarimus, rengiame šiuolaikinį mokymą ir mokymąsi atitinkančius pratybų sąsiuvinius.

Įvairios pratybų sąsiuvinuose pateikiamos užduotys padeda ugdyti mokinių kompetencijas – gerina žinias, lavina gebėjimus, plečia suvokimą, formuoja nuostatas.

- Atvirosios užduotys skatina mokinių kūrybiškumą, nes galimi įvairūs atsakymo variantai (*Sukurk, pavaizduok...*).
- Dauguma užduočių yra praktinės, skirtos pasitikrinti, ar mokinys geba įgytas žinias taikyti praktiškai (*Pabandyk, pagamink, sukonstruok, pavaizduok...*).
- Apibendrinamosios užduotys baigiamos klausimais, į kuriuos atsakydamas mokinys įvertina savo veiklos rezultatus ir susiplanoja tolesnį mokymąsi.
- Dauguma užduočių atliekamos per pamoką nagrinėjant naują temą – taip išskiriami pagrindiniai temos dalykai, pasižymimi svarbesni savarankiškai skaitomų tekstų duomenys. Mokinys aktyviai įsitraukia į kryptingą veiklą, geriau įsidėmi žodinę ar rašytinę informaciją.
- Pateikiama iliustracijų, tekstų, padedančių geriau ir lengviau suprasti nagrinjamą temą. Atlikdamas užduotis, mokinys vadovėlio mokomąją medžiagą iš-

skaido, pavaizduoja schemomis, susieja su jau įgytomis žiniomis, suvokia praktinę jų naudą.

- Dalis užduočių skiriama mokytis bendrauti ir bendradarbiauti, jos gali būti atliekamos poromis, grupėmis. Taip dirbant naudojamos kelias informacijos šaltiniais, todėl mokymosi procesas yra greitesnis ir paprastesnis.

Pratybų sąsiuviniai mažina mokymosi krūvį.

- Pasitarus su mokytoju, galima nebesinaudoti papildomais sąsiuviniais – žodynėliais, taisyklių, formulių užrašais, klasės ir namų darbų sąsiuviniais, nes visas užduotis galima atlikti viename pratybų sąsiuvinyje.
- Kai kurioms vadovėlio užduotims atlikti pateikiama lentelių, schemų, brėžinių, todėl mokiniui nebereikia jų braižyti ir gaišti laiko.
- Dalis užduočių pateikiamos su atsakymais. Tai yra pavyzdžiai, kaip atlikti panašias užduotis, todėl mokinys gali sparčiau ir lengviau mokytis.
- Pratybų sąsiuvinis turi liekamąją vertę – jis tinka žinioms pakartoti, juo galima naudotis rengiantis savarankiškiems ar kontroliniams darbams, egzaminams ar įskaitoms, metiniams baigiamiesiems atskaitymams.

- Pratybų sąsiuviniai – pagalba mokytojui.
- Pildydamas įsivertinimo lenteles, mokinys pats išsiaiškina, kas jam sekasi gerai, kas yra

sunkiausia, kur reikia pasistengti, todėl mokytojui nebėra būtina tikrinti pratybų sąsiuvinį.

- Rekomenduojama leisti mokiniui naudotis pratybų sąsiuvinio atsakinėjant ir žodžiu, ir raštu. Tai yra puiki paskata mokiniui nuolat kruopščiai atlikti užduotis. Jas atlikdamas mokinys mokosi konspektuoti, svarbesnius dalykus išsirašydamas, pavaizduodamas schemomis, lentelėmis, pratinasi atrinkti informaciją, naudotis papildomais informacijos šaltiniais, reikšti mintis žodžiu ir raštu. Kartu mokytojui nesunku patikrinti, ar ir kaip mokinys išmoko.
- Pratybų sąsiuviniai glaudžiai siejami su vadovėliais, todėl pratybų sąsiuvinio užduotys dažnai yra kaip pagalbinė priemonė vadovėlio užduotims atlikti. Taigi, naudodamasis pratybų sąsiuvinio, mažiau pažengęs mokinys pasiekia geresnių rezultatų, o mokytojui yra lengviau diferencijuoti ugdymą. Diferencijuoti padeda ir kelių sudėtingumo lygmenų užduotys – skirtingų gebėjimų mokiniai atlieka nevienodas užduotis.
- Kūrybinės užduotys leidžia mokytojui individualizuoti mokymą.

Pratybų sąsiuviniai yra priemonė, padedanti organizuoti savarankišką, kūrybišką, kryptingą mokinių ugdymą per pamokas, o mokymo procesą daranti lengvesnę, patrauklesnę, spartesnę ir produktyvesnę tiek mokiniams, tiek mokytojui.

„Šoktono“ informacija

Užduotys pratybų sąsiuvinyje – kelių sudėtingumo lygmenų

Lietuvių kalbos pratybų sąsiuvinis V klasei „Žaidžiu žodžiu“ skatina mokinius kūrybiškai taikyti per pamokas įgytas žinias. Jame pateikiama įvairių užduočių, skirtų penktoko kalbos suvokimui gerinti ir akiračiui plėsti: siūloma susipažinti su įdo-

miaisiais kalbos faktais, sieti juos su šandienine vartoseną, stebėti ir įvertinti kalbos kitimo reiškinius. Mokiniai šiuo sąsiuvinio gali naudotis rengdamiesi kontroliniams darbams ir lavindami rašymo įgūdžius, nes jame pateikiamos užduotys padeda įveikti rašymo

„užtvaras“. Šio sąsiuvinio užduotys yra kelių sudėtingumo lygmenų, todėl įtvirtinti ir įsivertinti konkrečios temos žinias gali skirtingų gebėjimų mokiniai.

Vida Marčišauskaitė

KLASĖ	Lietuvių kalba ir literatūra	Rusų kalba	Anglų kalba	Matematika	Dailė	Istorija	Gamta ir žmogus	Fizika	Biologija	Geografija	Etika	Informacinės technologijos
5												
6												
7												
8												

Serijos „Šok“ pratybų sąsiuviniai 5–8 klasei.